

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до підготовки та проведення

АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

«ФАХОВО-ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ»

зі спеціальності В6 Перформативні мистецтва

зі спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво

освітньо-професійна програма «Сценічне мистецтво»

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Харків – 2025

*Затверджено науково-методичною радою
Протокол № 9 від «26» червня 2025 року*

Укладачі:

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри театрознавства

Ольга КАЛЕНІЧЕНКО

заслужений діяч мистецтв України, професор,
професор кафедри майстерності актора
та режисури театру анімації

Олександр ІНЮТОЧКІН

доктор філософії, старший викладач
кафедри майстерності актора
та режисури драматичного театру

Алевтина СТЬОПІНА

Атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Сценічне мистецтво» здійснюється у формі атестаційного екзамену з «Фахово-педагогічної майстерності».

- Атестаційний екзамен з «Фахово-педагогічної майстерності» спрямовано на перевірку: досягнення програмних результатів навчання, сформованості загальних і спеціальних компетентностей для другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво та освітньо-професійною програмою «Сценічне мистецтво»;
- сформованості професійних компетентностей, визначених професійним Стандартом «Викладач закладу вищої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.10.2024 року № 1466.

Комплекс необхідних компетентностей і результатів навчання для здобуття кваліфікації «Викладач закладу вищої освіти» формується наскрізно в межах освітньо-професійної програми «Сценічне мистецтво» шляхом послідовного опанування освітніх компонентів та проходження педагогічної практики.

Метою атестаційного екзамену «Фахово-педагогічна майстерність» є визначення рівня сформованості професійної готовності здобувача до викладацької діяльності у сфері театральної освіти, зокрема у закладах передвищої та вищої освіти, здатності застосовувати набуті педагогічні, методичні та фахові знання в практичній педагогічній діяльності, планувати та проводити навчальні заняття, оцінювати результати навчання та здійснювати професійно обґрунтований педагогічний зворотний зв'язок.

Умовою допуску до атестаційного екзамену є успішне виконання здобувачем індивідуального навчального плану.

Зміст атестаційного екзамену визначається з урахуванням компетентностей і результатів навчання, передбачених ОПП, змісту освітніх компонентів, що забезпечують педагогічну підготовку здобувачів освіти. Під час атестаційного екзамену перевіряється сформованість загальних, спеціальних (фахових) і професійних компетентностей, а також досягнення програмних результатів навчання, визначених ОПП «Сценічне мистецтво»:

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Здатність працювати як в команді так і автономно.

ЗК9. Здатність розробляти та управляти проєктами, оцінювати та забезпечувати якість робіт, що виконуються.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК2. Здатність управляти процесами у творчо-виробничій сценічній діяльності або навчанні.

СК3. Здатність брати відповідальність за внесок до професійних знань і практик та оцінювання результатів діяльності колективу (творчого, навчального).

СК4. Здатність до ініціювання інноваційних сценічних проєктів, фестивалів та конкурсної діяльності, пропагування кращих зразків національної та світової сценічної спадщини.

СК8. Здатність застосовувати основи педагогіки та психології у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах мистецької освіти.

СК9. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Професійні компетентності

A1. Здатність планувати і проводити навчальні заняття.

A2. Здатність консультувати здобувачів освіти.

A3. Здатність здійснювати керівництво практичною підготовкою здобувачів вищої освіти.

B2. Здатність оцінювати результати навчання.

B3. Здатність надавати зворотний зв'язок здобувачам вищої освіти за результатами оцінювання.

B2. Здатність розробляти та вдосконалювати навчально-методичні матеріали.

Є1. Здатність визначати свою роль і завдання при реалізації заходів відповідно до спеціальності.

Програмні результати навчання

ПРН2. Вільно оперувати всім комплексом отриманих знань у сфері практичної професійної та дослідницької діяльності.

ПРН5. Розуміти умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження культурних цінностей, моральних обов'язків людини.

ПРН10. Координувати та вдосконалювати процеси у творчо-виробничій сценічній діяльності або навчанні.

ПРН11. Передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і не фахівцям. Самостійно розробляти педагогічні методики викладання фахових дисциплін (практичну і теоретичну їх складові).

ПРН12. Застосовувати основи педагогіки та психології у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах мистецької освіти. Знати принципи реалізації освітніх програм у вищій школі, види педагогічної діяльності

і методичної роботи у вищій школі, методики навчання, які тут використовуються.

Необхідною умовою підготовки здобувачів до складання атестаційного екзамену є проведення консультацій викладачами випускових кафедр та надання методичних рекомендацій щодо організації самостійної роботи здобувачів у період підготовки до екзамену.

Атестаційний екзамен проводиться у формі доповіді здобувача з презентацією та подальшими відповідями на запитання членів атестаційної комісії. Члени атестаційної комісії завчасно ознайомлюються з повними відеозаписами відкритих занять, текстами лекцій, рецензіями на них, а також із методичними матеріалами, підготовленими здобувачем.

Доповідь і презентація мають якомога повніше висвітлювати результати роботи, виконаної здобувачем упродовж навчання в межах освітніх компонентів «Практика за фахом» і «Педагогічна практика». Зокрема, мають бути представлені такі види діяльності: підготовка та проведення лекційного заняття, проведення практичного заняття, а також розроблення методичних матеріалів силабусу освітнього компонента, методичних рекомендацій тощо. У доповіді необхідно зазначити цільову аудиторію лекційних та/або практичних занять, охарактеризувати їх формат, зміст і особливості організації, а також стисло представити результати власної педагогічної діяльності. Під час доповіді та дискусії здобувач має не лише виявити здатність застосовувати професійні знання в конкретній ситуації, продемонструвати відповідну термінологію, знання теоретичного матеріалу й методик викладання фахових дисциплін, але й обґрунтовано відповісти на запитання комісії.

За результатами успішного складання атестації екзаменаційна комісія приймає рішення щодо присвоєння/відмови в присвоєнні професійної кваліфікації «Викладач закладу вищої освіти», відповідно до набутих ним компетентностей та результатів навчання.

Результати екзамену оголошуються у день його проведення після оформлення протоколів екзаменаційної комісії.

Критерії оцінювання

Оцінювання відповіді здобувача здійснюється за 100-бальною шкалою з урахуванням рівня теоретичної підготовки, методичної компетентності,

виявлених активності та фаховості у підготовці та виконанні всіх поданих на розгляд комісії видів робіт, здатності застосовувати професійні знання на практиці, аргументованості педагогічних рішень та якості професійної комунікації.

Відповідність балів за шкалою ЄКТС та університетською шкалою

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ УНІВЕРСИТЕТУ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
від 0 по 34	F	

90–100 – A – відмінно.

Здобувач освіти демонструє високий рівень сформованості професійних компетентностей та повне досягнення результатів навчання, що перевіряються під час атестаційного екзамену. Кількість поданих видів роботи відповідає індивідуальному плану або перевершує їх. Якість виконаних робіт дуже висока. При публічному захисті здобувач виявляє глибокі, системні знання і вміння, практичну підготовленість, впевнено оперує фахово-педагогічною термінологією, виявляє здатність до аналізу та узагальнень, формулює обґрунтовані висновки. Здобувач освіти вільно орієнтується у методиці викладання фахових дисциплін, розуміє специфіку роботи в творчій майстерні/ на теоретичній кафедрі. Впевнено пояснює, як побудувати акторський чи режисерський тренінг, розпланувати репетиційне заняття, провести лекцію/ семінар з історії та теорії театру тощо. Володіє базовими знаннями про психологію роботи в команді під час творчого або навчального процесу, вміє добирати влучні методичні прийоми під конкретні навчальні завдання та надавати конструктивний зворотний зв'язок. Наводить переконливі приклади з власних спостережень та педагогічної практики.

82–89 – В – добре.

Здобувач освіти демонструє достатньо високий рівень сформованості професійних компетентностей та загальне досягнення результатів навчання, що перевіряються під час атестаційного екзамєну. Кількість поданих видів роботи відповідає індивідуальному плану або неістотно менша. Якість виконаних робіт переважно висока. При публічному захисті здобувач виявляє системні знання і вміння, достатню практичну підготовленість, доцільно оперує фахово-педагогічною термінологією, виявляє здатність до аналізу та узагальнень, формулює обґрунтовані висновки. Здобувач освіти орієнтується у методиці викладання фахових дисциплін, розуміє специфіку роботи в творчій майстерні/ на теоретичній кафедрі. Пояснює, як побудувати акторський чи режисерський тренінг, розпланувати репетиційне заняття, провести лекцію/ семінар з історії та теорії театру тощо. Володіє базовими знаннями про психологію роботи в команді під час творчого або навчального процесу, вміє добирати влучні методичні прийоми під конкретні навчальні завдання та надавати конструктивний зворотний зв'язок. Наводить приклади з власних спостережень та педагогічної практики.

75–81 – С – добре.

Здобувач освіти демонструє достатній рівень сформованості професійних компетентностей та загалом досягає визначених результатів навчання. Виконав всі заплановані види роботи на достатньому рівні, або виконав половину видів робіт дуже добре, а половину посередньо. Володіє основним теоретичним матеріалом, орієнтується у педагогічно-фаховій термінології, проте аналіз і висновки мають переважно поверхневий характер, аргументація не завжди є достатньо переконливою. Загалом знає структуру підготовки та проведення занять, але важко орієнтується у вирішенні нестандартних ситуацій, що виникають під час репетицій чи проведенні семінарського заняття з історії театру. Наведені приклади з практики нечіткі або поодинокі.

64–74 – D – задовільно.

Здобувач освіти демонструє мінімально достатній рівень сформованості професійних компетентностей та часткове досягнення результатів навчання. Виконав більшість запланованих видів робіт на достатньому та посередньому рівні. Виявляє дуже обмежене знання матеріалу, поверхнево аналізує педагогічні та фахові питання, робить слабко обґрунтовані узагальнення та висновки. Фахова і педагогічна термінологія використовується епізодично або не завжди точно, наведені приклади майже відсутні чи не повною мірою відповідають змісту питання. Здобувач має загальне уявлення про планування та організацію і

проведення освітнього процесу, оцінювання результатів навчання й педагогічно-студентську взаємодію, але відчуває труднощі із застосуванням знань у конкретних професійних ситуаціях. Доповідь і відповіді є поверхневими, без належної аргументації та прикладів, що свідчить про недостатню системність знань та обмежене розуміння специфіки викладацької діяльності, зокрема, у закладі вищої освіти.

60–63 – Е – задовільно.

Здобувач освіти демонструє мінімальний рівень сформованості професійних компетентностей, достатній лише для виконання окремих типових професійних завдань, та мінімально допустимий рівень досягнення відповідних результатів навчання. Виконано не всі види робіт, не в повному обсязі та з великою кількістю помилок. Виявляє поверхове знання матеріалу, здійснює примітивний аналіз, не формулює самостійних узагальнень, наводить мінімальну аргументацію. Фахова та педагогічна термінологія використовується неточно, приклади відсутні або не відповідають суті питання. Знання фрагментарні, здобувач слабо орієнтується в методиці викладання обраної спеціалізації, припускається помилок у термінології та не може пояснити, як організувати практичне чи теоретичне заняття зі студентами, відчуває значні труднощі під час застосування знань до професійних ситуацій та обґрунтування педагогічних рішень.

35–59 – FX – незадовільно.

Здобувач освіти демонструє недостатній рівень сформованості професійних компетентностей та не досягає мінімально необхідного рівня більшості результатів навчання, що перевіряються під час атестаційного екзамену. Здобувачем критично мало або вкрай погано виконано індивідуальний план. Під час презентації він не здатен систематизувати й аналізувати інформацію, має суттєві прогалини у знаннях, не володіє належним рівнем фахово-педагогічною термінологією. Відповіді на питання екзаменаторів плутані, неструктуровані, непереконливі. Здобувач не може самостійно застосувати теоретичні знання для вирішення професійно-педагогічних завдань, визначити доцільні методичні підходи або обґрунтувати педагогічне рішення. Підготовка до виконання професійних функцій викладача закладу вищої освіти є недостатньою.

0–34 – F – незадовільно.

Здобувач освіти не демонструє сформованості професійних компетентностей та не досягає результатів навчання, необхідних для виконання

професійних функцій викладача закладу вищої освіти. Він не виконав жодного з передбачених індивідуальним планом виду роботи або виконав їх на неприпустимо слабкому рівні. Не володіє основним матеріалом, не може відповісти на питання екзаменаторів. Не використовує або неправильно використовує фахово-педагогічну термінологію, не здатний аналізувати інформацію, застосовувати знання у професійній ситуації та обґрунтовувати власні педагогічні рішення. Відсутні ознаки сформованості компетентностей, необхідних для самостійної викладацької діяльності.